

gemeente Tynaarlo

Perspectievennota 2021

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Hoofdstukken	11
Voorstellen nieuw beleid	15
Niet gehonoreerde collegeambities	19
Actualisatie meerjarig investeringsplanning	23
Ontwikkeling begrotingsresultaat	27
Financiële uitgangspunten	29
Ontwikkeling reservepositie 2020 - 2024	31

Voorwoord

Voor u ligt de perspectievennota voor het begrotingsjaar 2021. De perspectievennota is een belangrijk onderdeel van de planning & control-cyclus. Hierin worden de kaders vastgesteld voor de begroting 2021, zowel inhoudelijk als in financiële zin. Er wordt ook een doorkijkje gegeven naar de jaren daarna. In deze perspectievennota worden de kaders en de procesvoorstellen beschreven, om te komen tot een realistische begroting 2021. We hebben met ingang van dit jaar de naam van de perspectievennota aangepast naar het jaar waarop de kaders betrekking hebben (2021), in plaats van het jaar waarin het rapport is opgesteld (2020).

Deze perspectievennota is door ons vastgesteld op 9 juni 2020. Dat is inclusief de laatste informatie uit de jaarrekening 2019, de voorjaarsbrief 2020, maar exclusief de meicirculaire van het rijk.

Dit jaar is de perspectievennota een bijzondere

We zitten in een bijzondere periode. In februari 2020 kregen we te maken met de uitbraak van het COVID-19 (corona)virus. Wat de consequenties van deze coronapandemie zijn, zal pas in de loop van 2020 duidelijker worden en wellicht zelfs nog later. Om de impact van deze crisis op de financiële positie van de gemeente en de bijbehorende risico's in beeld te brengen is een eerste verkennende analyse uitgevoerd, een zogenoemde impact analyse. Zowel tijdens het opstellen van de analyse als ook nu is nog veel onduidelijk en onzeker. Daarmee is de zorgvuldig opgestelde impactanalyse niet meer dan een momentopname in een periode van grote onzeker- en onduidelijkheid. We hebben dan ook niet de illusie dat we in staat zijn om u een volledig, limitatief overzicht te geven van alle consequenties, maar we hebben geprobeerd om met de kennis van nu, de voornaamste consequenties in beeld te brengen.

In de voorjaarsbrief 2020, die in de gemeenteraad gelijktijdig wordt behandeld met deze PPN 2021, hebben we voor diverse beleidsterreinen aangegeven welke effecten we zien of verwachten als gevolg van corona. Om de financiële gevolgen goed in beeld te brengen en over te kunnen gaan tot concrete voorstellen tot financiële aanpassing van de begroting, hebben we meer informatie nodig die ongetwijfeld in de loop van 2020 tot ons zal komen. Het Rijk heeft toegezegd met compensatie te komen voor maatregelen die door het Rijk zijn opgelegd. Ons uitgangspunt is dat onze compensatiemaatregelen maximaal gaan tot het niveau van de rijkscompensatie en dat we dus geen eigen extra middelen daaraan toevoegen. Daarover zijn tussen Rijk en VNG ook afspraken gemaakt. Over welke bedragen het gaat en tegen welke voorwaarden is nu nog onbekend. Wij verwachten hierover meer informatie in de zogenoemde meicirculaire en septembercirculaire. Die informatie zullen wij verwerken in dit najaar. Zo nodig zullen wij u separaat informeren over belangrijke ontwikkelingen en effecten.

Beleidsinhoudelijk

Als college streven we ernaar Tynaarlo te verduurzamen. Natuurlijk door in te spelen op de uitdaging van deze tijd rondom de energietransitie en klimaatadaptie. Zonder andere groepen uit het oog te verliezen, genieten de komende generaties onze aandacht. Duurzaamheid en leefbaarheid zijn voor ons twee kanten van dezelfde medaille. Of het nu om de inrichting van een centrumgebied gaat, de manier waarop nieuwe woningen worden gebouwd of de wijze waarop we ons in de toekomst bewegen: verduurzaming staat hierin centraal. De leefbaarheid is een sleutelbegrip in de wijze waarop we kijken naar onze kernen. We leven in een periode van groei en van nieuwe mogelijkheden. We vinden het belangrijk dat iedereen hiervan moet kunnen profiteren. Via maatwerk geven we de zorg, begeleiding en aandacht aan hen die dat hard nodig hebben. Maar bovenal proberen we mensen in positie te brengen om steeds vaker echt te participeren. Dit doen we met ziel en zakelijkheid. De mens staat centraal maar de ondersteuning moet wel betaalbaar blijven. Wat we ook doen, we trekken samen op. Als gemeente zijn we steeds meer ambassadeur van ontwikkelingen en kansen. Een verbinder van partijen door het zelf-oplossend vermogen van de samenleving aan te spreken, in plaats van bepalen wat er moet gebeuren. Kortom we zetten in op een duurzaam, samen en open Tynaarlo.

In de begroting zullen we voor de diverse beleidsterrein heel concreet aangeven wat we willen bereiken in 2021 en wat we daarvoor gaan doen. In deze perspectievennota zullen we ons beperken

tot de thema's die nieuw zijn of extra aandacht zullen krijgen in 2021. Noemenswaardig zijn in dit geval zeker:

De nieuwe rechtmatigheidsverantwoording, die vanaf 2021 door het college zelf moet worden afgegeven in plaats van door de accountant. In het fysieke domein zal de kern Zuidlaren centraal staan, waar zowel aandacht is voor de ontwikkelingen in het centrum, voor woningbouw op de achterzijde PBH als ook voor de start van de uitvoering van het accommodatiebeleid. Er zal aandacht zijn voor de ontwikkelingen rondom GAE en voor de ontwikkelingen voor de woningbouwplannen in Vries-zuid. Binnen het sociaal domein zien we een aantal nieuwe wetten en een decentralisatie op ons afkomen. Het woonplaatsbeginsel binnen de jeugdzorg is uitgesteld, evenals de invoering van de omgevingswet. Voor wat betreft duurzaamheid willen we gaan investeren in onze eigen gebouwen om ze minimaal te voorzien van ledverlichting.

De wijze waarop we invulling kunnen gaan geven aan aanvullende ambities zal afhankelijk zijn van de keuzes die we in de komende weken/maanden gaan maken in de voorbereiding naar de begroting en de financiële ruimte die daarvoor beschikbaar is en/of kan worden gemaakt.

Sociaal domein specifiek

Binnen het sociaal domein hebben we als gemeente een zeer intensieve maatschappelijke opgave die onze inwoners, zeker het kwetsbare deel van onze inwoners, rechtstreeks raakt. Dit is een voortdurende worsteling. Van ons, maar meer algemeen van alle gemeenten in Nederland en heeft daardoor veel (landelijke) aandacht. Gevolg hiervan is dat wet- en regelgeving continue aan verandering onderhevig is, wat een dynamische houding vraagt van gemeenten, hun beleid en hun budgetten. De raads werkgroep sociaal domein speelt hierin een belangrijke rol.

De financiële gevolgen van de manier waarop wij werken in het sociaal domein is onhoudbaar. Na de oplopende tekorten in 2017 (€ 1,5 miljoen) en 2018 (€ 3,0 miljoen), hebben we in 2019 een tekort van € 3,4 miljoen gerealiseerd op de jeugdzorg. Deze toenemende tekorten krijgen we nog niet onder controle. De tekorten doen zich met name voor bij jeugdzorg, het beleidsterrein waar anderen indiceren en verwijzen in (70% van de gevallen), terwijl wij als gemeente de rekening (moeten) betalen. En er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de stijgende trend van vraag naar jeugdzorg zal gaan verminderen. Wij zijn ons ervan bewust dat dit zich niet vanzelf oplost. Hier zijn we druk mee bezig, maar de oplossing is niet eenvoudig. Het is en blijft zoeken, ook in 2021, naar een goede balans tussen het continueren van zorg en het herinrichten van onze toegang, ons sociaal beleid, en uitvoeringsagenda's in een omgeving die roept om participatie. We moeten gaan bouwen op een stevig fundament. De basis moet op orde en onze werkzaamheden in het sociaal domein moeten we zo gaan inrichten dat we onze inwoners duurzaam houdbaar de nodige zorg kunnen leveren.

In de periode tot aan de begroting 2021 in dit najaar zullen we aanvullende onderzoeken uitvoeren om inzichtelijk te maken welke werkzaamheden we blijven uitvoeren en waar en in welke processen we ons zorgaanbod gaan aanpassen. Het college handhaaft het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit in de uitvoering van de taken die vanwege de decentralisaties in het sociaal domein naar de gemeente toegekomen zijn. Genoemde taken dienen opgevangen te worden binnen de daarvoor van de rijksoverheid verkregen middelen. Daar plaatst het college wel de kanttekening bij dat indien het gaat om nieuwe taken, waarvoor de Rijksoverheid geen adequate middelen beschikbaar stelt, onze gemeente deze opgedragen werkzaamheden slechts dan kan uitvoeren indien er een passende dekking gevonden wordt in het schrappen van niet-verplichte taken, dus nieuw voor oud, ofwel extra middelen beschikbaar gesteld door de raad. De consequenties van het invoeren van een abonnementstarief is hiervan voorbeeld. We willen voorkomen dat de tekorten op het sociaal domein gaan leiden tot het bijstellen van ambities op andere terrein. Als de te maken keuzes effect hebben op kaders die door de raad zijn vastgesteld, beleidsinhoudelijk of budgettair, zullen we de keuzes uiteraard aan de raad voorleggen. Voorts zullen we u via de reguliere processen en bestaande afspraken hierover informeren over de voortgang.

Maatregelenpakket, een actualisatie

Een jaar geleden, in de perspectievennota 2019, heeft de gemeenteraad een maatregelenpakket vastgesteld, met als doel om in de periode 2020-2022 besparingen te realiseren op de uitgaven binnen het sociaal domein. In 2019 is vooral gewerkt aan het toetsen van de haalbaarheid van de maatregelen, waarbij het in beeld brengen van de huidige situatie en de (onderliggende) problematiek, de procesgang, de werkwijze, de financiële stromen en klantaantallen benodigd was. Uit de recente

analyses en haalbaarheidstoetsing blijkt dat er zeker procesverbeteringen mogelijk zijn maar dat de hoogte van de te realiseren besparingen nog niet –en detail- te berekenen is, vanwege gebrek aan cijfers. Voor een deel van de maatregelen geldt dat ze gerealiseerd moeten worden in samenwerkingsverbanden, dat vraagt afstemming tussen gemeenten. Een deel van de maatregelen vraagt om lokaal (politiek) bestuurlijke keuzes. De eerste ervaringen leren ons dat de effecten van het maatregelenpakket langer op zich wachten dan vooraf was verondersteld. Er wordt tevens gekeken naar alternatieve besparingsmogelijkheden in de breedte van het sociaal domein. De komende maanden, tot aan de begroting, zullen we werken aan het actualiseren van het maatregelenpakket, waarbij we –continue- minder kansrijke maatregelen zullen vervangen door meer kansrijke. Ook hiervoor geldt dat als de keuzes van het college een effect hebben op de kaders zoals ze door de raad zijn vastgesteld, zullen we de keuzes uiteraard aan de raad voorleggen.

Ontwikkeling begrotingsresultaat als een financiële tussenstand en lastige keuzes

In het hoofdstuk “ontwikkeling van het begrotingsresultaat” achteraan in deze PPN wordt onderstaande tabel uitgebreid toegelicht.

Bij ongewijzigd beleid zal het tekort op het sociaal domein, in 2021, ongeveer 3,1 miljoen bedragen, oplopend tot 3,6 miljoen in 2024. Een onhoudbare situatie. Hierbij is nog niet gerekend met de verwachte herverdeling van het gemeentefonds dat nog eens kan oplopen tot maximaal 3,3 miljoen als structureel negatieve bijstelling en de extra kosten voor de invoering van de omgevingswet en –visie. Beide onderdelen hebben we vooralsnog op PM gezet.

Overzicht ontwikkeling begrotingsresultaat 2021 - 2024					
	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
1	Begrotingsresultaat (begroting 2020)	969.204	1.042.325	1.250.595	1.250.595
Financieel resultaat bij ongewijzigd beleid					
2	Aanpassen prijsindex	-	-	-	-300.000
3	Aanpassing loonindex	-	-	-	-400.000
		-	-	-	-700.000
4	Bijstelling septembercirculaire 2019 (incl. budgetneutrale wijzigingen)	-	-	-	1.194.162
Begrotingsresultaat na verwerking circulaire		969.204	1.042.325	1.250.595	1.744.757
5	Gemeenschappelijke regelingen	-50.605	-80.370	-74.735	-94.905
6	Structurele effecten voorjaarsbrief	-75.483	-75.483	-75.483	-75.483
Begrotingsresultaat incl. bijstellingen		843.116	886.472	1.100.377	1.574.369
7	Structureel nieuw beleid perspectievennota	-11.600	-240.600	-240.600	-240.600
Nieuw begrotingsresultaat		831.516	645.872	859.777	1.333.769
8	Tekort sociaal domein (VJB 2020)	-2.800.000	-3.300.000	-3.300.000	-3.300.000
9	Budgetneutrale mutaties Voorjaarsbrief 2020	-335.638	-335.638	-335.638	-335.638
	<i>Totaal tekort sociaal domein</i>	-3.135.638	-3.635.638	-3.635.638	-3.635.638
10	Ombuigingspakket sociaal domein	3.135.638	3.635.638	3.635.638	3.635.638
Realistisch begrotingsresultaat (excl. ombuigingspakket)		-2.304.122	-2.989.766	-2.775.861	-2.301.869

Noemenswaardige PM-posten				
Herverdeling gemeentefonds	PM	PM	PM	PM
Omgevingswet/-visie	PM	PM	PM	PM

Deze financiële tussenstand is voor ons leidend geweest om lastige keuzes te maken en om u die keuzes ook voor te leggen. Ons primaire belang is zorgen dat we de uitgaven binnen het sociaal domein structureel op orde krijgen. Dat is ons in de afgelopen jaren nog niet gelukt, waardoor we miljoenen incidenteel hebben toegevoegd in de dekking van deze structurele uitgaven. Hoewel we de afgelopen jaren forse winstnemingen konden inboeken uit de grondexploitaties, zien we dat die incidentele inkomstenstroom gaat opdrogen. Het is dus noodzakelijk om op korte termijn de structurele lasten binnen het sociale domein in evenwicht te laten komen met de structurele baten. Daar hebben we tijd voor nodig en dus incidentele middelen om die tijd te overbruggen. Dat betekent dat we die (incidentele) gelden niet kunnen uitgeven aan die onderwerpen waarvan wij in ons collegeprogramma hebben aangegeven dat we ze belangrijk vinden en in onze periode zouden willen realiseren.

Kortom in deze perspectievennota hebben wij de lastige keuze gemaakt om nieuw beleid (zowel incidenteel als ook structureel) tot een absoluut minimum te beperken en concessies te doen aan onze ambitie. Voor alles gaan we ons nu concentreren op het terugdringen van het structurele tekort binnen het sociaal domein.

Tussen perspectievennota 2021 en begroting 2021

In deze perspectievennota wordt de huidige situatie zo goed mogelijk beschreven. Het betreft een (financiële) tussenstand. We zijn in afwachting van de uitkomsten van de analyses die we aan het maken zijn en de informatie die wij in de komende periode van het Rijk verwachten.

De komende maanden tot aan de begroting 2021 staan in het teken van het verzamelen van zoveel mogelijk betrouwbare informatie om te komen tot inzichten en concrete voorstellen aan de gemeenteraad, zodat een gewogen en integrale keus kan worden gemaakt tussen ambities en de daarvoor benodigde gelden.

Nieuw beleid 2021 (en verder)

We hebben de voorstellen voor nieuw beleid, net als andere jaren, inzichtelijk gemaakt. We zijn terughoudend geweest in de voorstellen vanwege de reeds geschetste onzekere situatie. Het principe van de 3O's (onvermijdelijk, onuitstelbaar en onvoorzien) is hierin leidend geweest. We hebben inzichtelijk gemaakt welke plannen we in ieder geval graag op willen nemen in de begroting 2021. Echter, we kunnen niet uitsluiten dat we ten tijde van de begroting mogelijk nieuwe keuzes moeten gaan maken. Er is daarom een lijst met nieuw beleid waarvan wij aangeven dat wij -met de kennis van nu- hierover negatief hebben besloten en de voorstellen derhalve niet aan uw raad voorleggen ter besluitvorming. Ook die voorstellen treft u aan in deze PPN.

Mei-/septembercirculaire.

Meer dan voorgaande jaren zijn de effecten van de circulaire van belang om te bepalen welke middelen de gemeente zal ontvangen. We verwachten in de circulaire onder andere uitwerkingen van het Rijk rondom de coronamaatregelen en compensatieregelingen. Daarnaast verwachten wij meer duidelijkheid rondom de effecten van een (mogelijke) crisis op de omvang van de algemene uitkering. Op dit moment zijn de berichten verschillend en blijven wij in afwachting van de definitieve mededelingen vanuit het Rijk. Zowel de mei- als septembercirculaire nemen we op in de doorrekeningen van de begroting 2021 en betrekken wij in de keuzes die we kunnen en moeten maken.

Herijking gemeentefonds

Op dit moment loopt een traject waarin de verdeling van het gemeentefonds opnieuw wordt ingericht. In eerste instantie zouden de effecten in de aanstaande meicirculaire worden opgenomen en vanaf 2021 leiden tot een bijgestelde algemene uitkering. Echter, vanwege grote herverdelingseffecten is de invoering uitgesteld tot 2022. De eerste inzichten lieten zien dat, met name plattelandsgemeenten, er fors op achteruit zouden gaan. Vanwege het uitstel van de invoering blijven de daadwerkelijke effecten vooralsnog onduidelijk. De eerste signalen die afkomstig waren uit het eerste onderzoek lieten echter zien dat we opnieuw een forse uitdaging tegenmoet gaan in combinatie met de

uitdagingen binnen het sociaal domein en de effecten van de coronapandemie. Wij verwachten in aanloop naar de begroting 2021 nog geen extra informatie te kunnen geven over de mogelijke effecten van de herijking van het gemeentefonds.

Concluderend

Wij staan als gemeente voor een enorme uitdaging om een volledig en onderbouwde begroting op te leveren waarin zoveel mogelijk onzekerheden een plaats hebben gekregen. Op basis van bovenstaande uitwerkingen vertrouwen wij erop uw raad zodanig geïnformeerd te hebben dat voldoende inzichtelijk is gemaakt hoe wij de route naar het opstellen van de begroting 2021 vorm willen geven.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders

Voorstel:

Vaststellen van de financiële en beleidskaders zoals opgenomen in deze perspectievennota als basis voor het opstellen van de begroting 2021. Mocht de financiële situatie daarom vragen, naar aanleiding van nieuw verkregen inzichten en informatie dan kunnen de opgenomen kaders, zoals bijvoorbeeld het OZB-percentage, opnieuw worden overwogen.

Hoofdstukken

Hoofdstuk 0 Bestuur en Ondersteuning

Rechtmatigheidsmatigheidsverantwoording

Vanaf 2022 moet het College van B&W een rechtmatigheidsverantwoording opnemen (over het verslagjaar 2021) in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Over de naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese bestedingen bijvoorbeeld, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruiken lasten, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting. Het college van B&W is al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar nu is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. Vanaf 2021 moet het college van B&W zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De accountant zal nog steeds toetsen of de jaarrekening getrouw is. Oftewel, conform de realiteit.

Hoofdstuk 3 Economie

Uitwerken/ realisatie centrumvisie Zuidlaren

Eind 2019 is krediet beschikbaar gesteld voor het maken van uitwerkingsplannen voor realisatie van de centrumvisie Zuidlaren. Op basis van de nadere uitwerking van de diverse deelgebieden, de stimuleringsmaatregelen en faciliterend beleid, zoals die in 2020 plaats gaan vinden worden keuzes aan uw raad voorgelegd, inclusief het inzicht in het voor de uitvoering van de diverse onderdelen van de visie benodigde middelen/kredieten.

Versterken economisch klimaat

Wij zijn gestart met het voeren van gesprekken met ondernemers en ondernemersverenigingen om te komen tot bouwstenen voor het versterken van het economisch klimaat. Ook op regionaal niveau is economie een onderwerp in de Regiovisie Groningen Assen. Op regionaal niveau werken we ook samen op het gebied van recreatie en toerisme, zoals Marketing Drenthe, het Recreatieschap en in de kop van Drenthe. Het uitvoeringsplan economie heeft als doel om op basis van wat ondernemers aangeven het klimaat te versterken. Daarbij sluiten we aan op de omgevingsvisie. We verwachten eind 2020 het uitvoeringsplan gereed te hebben. Bij de uitwerking van dit thema in de begroting 2021 komen deze plannen naar voren. Met de inzet van de bedrijvencontactfunctionaris, het werken aan netwerkbijeenkomsten en informatiebijeenkomsten en de samenwerking in de regionale verbanden gaan we door in 2021.

Toekomstrichting Groningen Airport Eelde (GAE)

De aandeelhouders hebben GAE begin 2020 gevraagd om duiding van de toekomstrichting. Een belangrijke vraag is of we doorgaan met het scenario 'Toekomstpoort voor het Noorden' of dat we ons moeten bezinnen op een ander scenario. De Raad van Commissarissen en de directeur hebben toegezegd voor de zomervakantie 2020 verschillende toekomstscenario's uit te werken. Daarbij is het lastig dat er nog geen duidelijkheid is over bijvoorbeeld de opening van de luchthaven in Lelystad. Verder zorgt de huidige situatie rond de coronapandemie voor veel onzekerheid in de luchtvaart.

De verwachting is dat wij in de tweede helft van 2020 een terugkoppeling krijgen en dat we dan bestuurlijk een keuze moeten maken over een investeringsscenario en de effecten daarvan.

Hoofdstuk 4 Onderwijs

Uitvoering Accommodatiebeleid Zuidlaren (nieuwe onderwijslocaties)

Met betrekking tot het accommodatiebeleid Zuidlaren staan we vlak voor besluitvorming van de herziening van het accommodatiebeleid Zuidlaren dat in 2017 door uw raad is vastgesteld. Vooral het aanstaande vertrek van het Harens Lyceum uit Zuidlaren heeft ertoe geleid dat we de plannen voor Zuidlaren moeten herzien. Ook de stijging van de bouwkosten de afgelopen jaren zijn van invloed op de herziening van de accommodatiebeleid plannen voor Zuidlaren.

Gezien bovenstaande ontwikkelingen is het accommodatiebeleid Zuidlaren opnieuw onder de loep genomen. Hierbij is de doelstelling nog altijd om Zuidlaren te voorzien van duurzame en toekomstbestendige onderwijs- en binnensport accommodaties. Tevens wordt gewerkt aan een plan dat op steun kan rekenen van betrokken gebruikers (sporters en onderwijs).

Het op te leveren herziene plan bevat uiteraard ook de nieuwe en/of geactualiseerde financiële uitgangspunten en inzichten. Nieuwste prognoses, aanpassingen van normbedragen, verwachte prijsstijgingen in de bouw en indexaties worden hierin, voor zover mogelijk, meegenomen. De definitieve doorrekening wordt gelijk met de herziene plannen voor Zuidlaren, aangeboden aan uw raad, zodat deze ook in de begroting kunnen worden meegenomen.

Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie

Herziening ABC-beleid

Het ABC-beleid is het beleid waarin we aangeven op welke manier we maatschappelijke functies (verenigingen, vrijwilligers, organisaties) faciliteren met huisvestingsmogelijkheden. De ontmoetings-functie is daarbij belangrijk en we willen met een passend ABC-beleid functies die elkaar versterken steunen. We willen in 2021 het ABC-beleid onder de loep nemen.

Museum de Buitenplaats

Museum de Buitenplaats heeft verbouwplannen. Wij gaan onderzoeken of een bijdrage vanuit de gemeente Tynaarlo mogelijk is.

Gebiedsagenda's/gebiedsgericht werken. Aansluiten op inwonersvragen en opgaven

Gebiedsgericht werken is een ontwikkeling die we aanvankelijk verder inzetten vanuit KOERS (dichtbij en met inwoners werken aan hun directe leefomgeving) en de kadernota sociaal domein. Het doel is dat inwoners zelf invulling geven aan wat ze nodig hebben in hun directe omgeving. Dat kan uiteenlopen van wensen op gebied van fysieke inrichting als sociale samenhang.

Hoofdstuk 6 Sociaal domein

In Tynaarlo vinden we het belangrijk dat iedereen kan meedoen. Dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten en oog hebben voor elkaar. We willen dat eenieder de regie neemt op zijn eigen leven, al dan niet met ondersteuning van zijn omgeving. En waar iemand het niet zelf kan, zorgen we voor een (tijdelijk) vangnet.

We proberen de ondersteuning zo overzichtelijk mogelijk te maken (één gezin, één plan, één regisseur). En zo dicht mogelijk bij huis aan te bieden. Dat doen we door te investeren in de sociale verbanden in de samenleving en in te zetten op preventie en positieve gezondheid. Door vroegtijdig te signaleren en passende ondersteuning te bieden, willen we voorkomen dat problemen verergeren zodat de vraag naar maatwerkvoorzieningen verminderd. We gaan werken aan het normaliseren van vraagstukken in het leven van een inwoner. Onze sociale teams spelen daarbij een belangrijke rol. Daar waar nodig worden specialisten betrokken en we werken samen met andere maatschappelijke organisaties. Waar het kan, doen we als overheid een stapje terug. Omdat we de eigen slagkracht van inwoners willen vergroten; maatschappelijke opgaven willen we waar dit kan met de inwoners zelf en de Tynaarlose samenleving oplossen.

Werken binnen de rijksbudgetten

Wij streven ernaar de zorg en ondersteuning op de lange termijn betaalbaar te houden. De kwaliteit van de zorg en ondersteuning willen we hierbij blijven garanderen. We staan echter ook voor een grote uitdaging, omdat het kader is om vanaf 2021 binnen de rijksmiddelen de ondersteuning en hulp (Wmo, Jeugdwet en de Participatiewet) aan onze inwoners te realiseren. Net als in veel andere gemeenten zijn ook in Tynaarlo de tekorten dusdanig groot dat we genoodzaakt zijn om diverse maatregelen te nemen. Hiervoor is een maatregelenpakket opgesteld. Door een aantal ontwikkelingen lukt het echter niet om de financiële tekorten in 2021 volledig terug te dringen:

1. Jeugdhulp

Als gevolg van een stijging in de vraag naar de Jeugdhulp constateren we tevens een stijging in de uitgaven. Er zijn diverse maatregelen genomen om de toestroom tot Jeugdhulp te beperken. We werken inmiddels met Praktijkondersteuners bij de huisartsen (POH) en met een zorgmakelaar bij de Gecertificeerde Instellingen (GI's). Dit moet er tevens voor zorgdragen dat we de ondersteuning en

hulp beter beheersbaar houden. Met de nieuwe inkoop zetten we (o.a.) in op het verlagen van de gemiddelde uitgaven per cliënt.

De gemeente is door het Rijk deels gecompenseerd voor deze hogere uitgaven, een deel van deze extra middelen is vooralsnog tijdelijk (t/m 2021). Aanvullend onderzoek door het kabinet zal moeten uitwijzen of er ook structureel meer middelen beschikbaar komen om de tekorten op de Jeugd te kunnen dekken. Met de lobby vanuit de Drentse gemeenten houden we de druk hierop.

2. Wmo

Vanaf 2019 is een duidelijke kostenstijging zichtbaar bij de huishoudelijke hulp, voor het grootste deel veroorzaakt door de invoering van het zogenaamde abonnementstarief die het Rijk de gemeente heeft opgelegd. In de praktijk wordt zichtbaar dat cliënten die voorheen de hulp in de huishouding helemaal zelf betaalden (in verband met de hoogte van de eigen bijdrage die zij zouden moeten betalen) nu, vanwege de invoering van het abonnementstarief, een aanvraag indienen voor een maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp. De invoering van het abonnementstarief heeft ook bij de woonvoorzieningen geleid tot een stijging van de kosten.

3. Inkoop Wmo –Jeugd

Het Inkooptraject Wmo-jeugd 2020 dat we uitvoeren binnen NMD-verband, heeft vertraging opgelopen als gevolg van twee kortgedingen. Het traject heeft daardoor stilgelegen met als gevolg een vertraging van ongeveer een half jaar. Dit betekent dat de nieuwe contracten met de zorgaanbieders pas volledig per 1 juni 2020 kunnen worden afgerond.

Monitoring

We blijven de uitgaven en de resultaten in het sociaal domein ook in 2021 nauwgezet volgen. We gaan aan de slag om te komen tot een samenhangend beeld, zodat dit voldoende beleidsinformatie oplevert om zo goed mogelijk te kunnen sturen.

Implementatie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) is met ingang van 1-1-2020 van kracht. Deze wet vervangt de wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ) en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ.

In regionaal verband zijn afspraken gemaakt om de toegang tot verplichte geestelijke gezondheidszorg goed te laten verlopen. De eerste signalen zijn dat dit goed gaat. Hierin werken gemeenten, justitie en zorgaanbieders samen. Landelijk wordt de wetgeving in de loop van 2020 aangepast. Deze aanpassing zal zich met name richten op de administratieve druk die nu bij de zorgaanbieders is komen te liggen. Nu is nog niet in te schatten of en welke invloed dit voor gemeenten gaat hebben, maar we gaan de ontwikkelingen nauw volgen.

Decentralisatie Beschermd wonen

Beschermd wonen wordt een taak van alle gemeenten, niet alleen van de centrumgemeenten. Om dit te realiseren is door het Rijk een periode van 10 jaar uitgetrokken. Deze gefaseerde invoering van het financieel objectief verdeelmodel voor beschermd wonen, betekent dat gemeenten in die periode geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling naar een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten.

Het doel van beschermd wonen als taak voor alle gemeenten is mensen met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de wijken te ondersteunen. Dat vraagt een basisniveau van voorzieningen en kennis, geschikte woningen, en vooral samenwerking tussen en met gemeenten, ketenpartners en zorgverzekeraars. Om te komen tot een vloeiende overgang van deze taak van centrumgemeente Assen naar de regiogemeenten is een regioplan opgesteld. In 2021 vindt een deel van de implementatie van dit regioplan plaats.

Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld, waarbij de centrumgemeenten verantwoordelijk blijven voor de bestaande cliënten en de nieuwe cliënten onder de verantwoordelijkheid gaan vallen van de individuele gemeenten.

Hoofdstuk 7 Volksgezondheid en milieu

Volksgezondheid: gezondheid en preventie

Voor de uitvoering van ons gezondheidsbeleid richten we ons op positieve gezondheid. Dat is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Het merendeel van onze inwoners is zelfredzaam en goed opgeleid. We zetten daarom prominent in op het ondersteunen van kwetsbare groepen en op preventie, onder meer door de inzet van buurtsportcoaches en cultuurcoaches.

Zo helpen we de gang naar (zwaardere) zorg voorkomen. In 2021 uit zich dat onder meer in inzet op gezonde scholen (jeugd), gezond en fit ouder worden (senioren) en extra aandacht voor laaggeletterden en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast is, met regionale ondersteuning, inzet op 'de Rookvrije Generatie' en alcoholpreventie.

Gemeentelijk rioleringsplan

In 2020 herschrijven we ons Gemeentelijk Rioleringsplan. Het oude plan liep af eind 2018 en is verlengd met twee jaar. In 2020 worden de oudste rioleringsstrengen geïnspecteerd en hierop wordt dan een vervangingsplanning gemaakt, dat meegenomen wordt in het nog vast te stellen GRP. Op dit moment is nog niet duidelijk welke trajecten we gaan oppakken en waarvoor kredietaanvragen benodigd zijn.

Duurzaamheid

De basis van het programma Duurzaamheid zijn de volgende vijf pijlers:

1. Duurzame energie
2. Energie en warmte in de gebouwde omgeving
3. Mobiliteit en verkeer
4. Duurzaam consumeren en produceren
5. Milieu

In het programma duurzaamheid zijn voor Tynaarlo haalbare ambities geformuleerd. De ambities zijn soms wettelijk vastgelegd of in bestaande kaders opgenomen. De ambities van Tynaarlo worden geformuleerd vanuit de opgaven uit het Klimaatakkoord, waarbij de reductie van broeikasgassen (CO₂) concreet is geformuleerd. Daarnaast nemen we ambities met betrekking tot circulaire economie, afval en klimaatadaptie op in het programma.

De manier waarop we de komende jaren invulling geven aan die ambities werken we uit in routekaarten. Jaarlijks actualiseren we het programma op basis van waar we staan, nieuwe kansen en ontwikkelingen, alsook de financiële middelen die beschikbaar zijn om hieraan te besteden.

Monitoring

Wij werken aan een monitor, waarbij we de voortgang van onze activiteiten en de doelen die we willen bereiken in beeld houden. We willen daarbij gebruik maken van bestaande gegevens. Omdat we in de eerste maanden van 2020 vooral met de mogelijkheden op gebied van hernieuwbare energie aan de slag zijn geweest, en door het herschrijven van het programma naar CO₂-reductie is de monitor wat vertraagd. We willen dat bij de begroting gereed hebben, zodat we dat jaarlijks kunnen gebruiken in het maken van plannen en het mogelijk bijsturen.

Voorstellen nieuw beleid

In dit hoofdstuk leggen wij de voorstellen voor incidenteel en structureel nieuw beleid aan u voor. Wij zijn voornemens deze voorstellen op te nemen in de begroting 2021 met dien verstande dat wij de (financiële) ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden om te bepalen of het haalbaar is om voorliggende voorstellen in 2021 (en verder) tot uitvoering te brengen. In het licht van de (financiële) onzekerheden zijn wij reeds kritisch geweest met de voorstellen voor nieuw beleid die wij op willen nemen in de begroting. Dit neemt niet weg dat, mocht de financiële situatie daarom vragen, wij in aanloop naar de begroting 2021 nogmaals te bepalen welke gestelde kaders en/of concrete voorstellen door ons haalbaar worden geacht en welke niet.

In onderstaande tabel + toelichtingen zijn de aanvragen voor incidenteel nieuw beleid 2021 opgenomen. Indien voor de voorstellen geen alternatieve dekking is aangegeven worden de bedragen ten laste van de ARG1 (Algemene Reserve Grote Investerings) gebracht. Voor de aanvragen voor structureel nieuw beleid geldt dat ze ten laste van het begrotingsresultaat worden gebracht, tenzij anders aangegeven.

Incidenteel nieuw beleid		2021	2022	2023	2024
1	Jongerenraad Tynaarlo	-5.000	-	-	-
2	Veiligheid - BOA's	-75.000	-	-	-
3	Vitaal platteland	-75.000	-	-	-
4	Regionale Energie Strategie (RES)	-40.000	-	-	-
5	Kwaliteitscriteria VTH	-15.000	-	-	-
6	Amendement: Rentepercentage GKB	-12.500	-	-	-
7	Subsidie de Buitenplaats	-50.000	-	-	-
8	Meerjaren duurzaamheidsplan gemeentelijke gebouwen	-215.633			
8	Dekking reserve duurzaamheid gebouwen	215.633			
	Totaal incidenteel nieuw beleid	-272.500	-	-	-
Structureel nieuw beleid		2021	2022	2023	2024
9	Visie bibliotheken 2020-2024	-	-99.000	-99.000	-99.000
10	Fusering lokale bibliotheekstichting	-26.028	-26.028	-26.028	-26.028
10	Dekking fusering bibliotheekstichting	26.028	26.028	26.028	26.028
11	Zorg- en veiligheidshuis Drenthe	-11.600	-11.600	-11.600	-11.600
12	Aanschaf ondergronds afvalcontainers	-	-27.708	-27.708	-27.708
12	Dekking ondergrondse afvalcontainers	-	27.708	27.708	27.708
13	Voorziene bouwkosten scholen	-	-130.000	-130.000	-130.000
	Totaal structureel nieuw beleid	-11.600	-240.600	-240.600	-240.600

1. Jongerenraad Tynaarlo

De gemeenteraad heeft eind 2017 een initiatiefvoorstel vanuit de raad aangenomen om onderzoek te doen op welke wijze jongerenparticipatie of een jongerenraad vorm kan krijgen. In 2018 is hier onderzoek naar gedaan. Vanaf de tweede helft 2018 is de gemeente met het jongerenwerk en een groepje jongeren gestart om gezamenlijk een jongerenraad op te zetten. Het aangevraagde budget betreft een werkbudget voor de jongerenraad.

2. Veiligheid – BOA's

Met dit budget wordt effectieve en flexibele inzet van BOA's gerealiseerd om preventieve, signalerende en handhavende werkzaamheden uit te voeren. Hierbij gaat het om het terugdringen van overlast en criminaliteit, maar ook om de samenwerking met ketenpartners te verbeteren en uit te breiden.

3. Vitaal platteland

Dit budget wordt vooral ingezet als cofinanciering voor initiatieven en projecten van derden, zoals overheden, particulieren, (dorps)belangen en verenigingen. Projecten die zorgen voor een Vitaal Platteland door:

- Behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap;
- Een goed en divers ingericht groen openbaar gebied;
- Een positief effect te hebben op een houdbare flora en fauna (Biodiversiteit);
- Versterking van burgerkracht en die de leefbaarheid en saamhorigheid in de dorpen vergroten.

4. Regionale Energie Strategie (RES)

De inzet van de Regionale Energie Strategie (RES) is nodig om overeenstemming te bereiken tussen Rijk en regio's over de inzet voor hernieuwbare elektriciteitsopwekking en duurzame warmteverdeling in onze regio. De inzet bestaat ook uit middelen om onderzoeken uit te kunnen voeren naar bijvoorbeeld de energiepotentie, woningvoorraad, vormen van grootschalige duurzame energie. Ook de afstemming met de inwoners vinden we belangrijk en voor dat proces zijn ook kosten geraamd. Omdat het een nieuw traject is hebben we de kosten geraamd als indicatie voor de komende periode.

5. Kwaliteitscriteria VTH

Er zijn extra wettelijke eisen gesteld aan gemeentelijke organisaties bij de uitvoering van de VTH-taken. Deze eisen hebben betrekking op kwaliteit en kwantiteit. Gemeenten hebben feitelijk de keus om zelf te voldoen aan de eisen, of in samenwerking met andere gemeenten de VTH-taken onder te brengen bij een omgevingsdienst (zoals de RUD). De SDA+N gemeenten hebben besloten om de basistaken bij de RUD te beleggen. We schaffen een programma aan om inzichtelijk te maken en houden waar de organisaties wel of nog niet voldoen aan de eisen. Daarnaast doen we een 0-meting.

6. Amendement: Rentepercentage GKB

Bij de behandeling van de perspectievennota 2019 is een amendement aangenomen waarbij als beslispoint is toegevoegd dat voor 2 jaar een budget van € 12.500 beschikbaar wordt gesteld voor het verlagen van het rentepercentage van de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) naar maximaal 5% voor de mensen die een inkomen hebben van maximaal 120% van de bijstandsnorm.

7. Subsidie de Buitenplaats

Museum de Buitenplaats is aangemerkt door de provincie als een museum met regionale status. Het museum draagt bij aan de promotie van Drenthe, gemeente Tynaarlo en heeft daarmee ook relatie met recreatie en toerisme. Wij willen meedoen met de provincie die hiervoor middelen beschikbaar stelt. Het museum stelt nu een visie op waarin beschreven wordt op welke manier ze een bijdrage kunnen leveren aan maatschappelijke doelen (aansluiten op veld van vrijwilligers, betrekken dorp en centrum bij activiteiten, inzet van mensen in kader van meedoen en activeren).

8. Duurzaamheidsplanning gemeentelijke gebouwen

Nederland en daarmee ook gemeenten hebben een verduurzamingsopgave. Deze opgave is vastgelegd in verschillende wet- en regelgeving. Denk hierbij aan het activiteitenbesluit, het klimaatakkoord en het verhoging van de normen in het bouwbesluit. Hiertoe hebben wij een 'Meerjaren duurzaamheidsplan gemeentelijke gebouwen 2021-2040' opgesteld. In dit plan is uitgeschreven hoe we per jaar de gemeentelijk gebouwen (verder) willen verduurzamen. Jaarlijks wordt een afweging gemaakt welke plannen we uit willen voeren. In het eerste jaar wordt gestart met het vervangen van lampen voor LED-verlichting. Voor deze investeringen zijn middelen beschikbaar in de reserve 'Duurzaamheid gebouwen'.

9. Visie bibliotheek 2020-2024

Voorgesteld wordt de opgelegde bezuiniging aan de bibliotheek ongedaan te maken. Om dit mogelijk te maken is een structurele budgetaanvraag benodigd van € 99.000 die hiermee jaarlijks voor de bibliotheek beschikbaar komt. De bibliotheek kan deze inzetten om de transformatie in te kunnen vullen. Dit betekent dat wordt voorgesteld vanaf 2022 jaarlijks een bedrag van € 99.000 ten laste van het begrotingsresultaat te brengen. De jaarschijf 2021 kan nog gedekt worden vanuit de reeds beschikbaar gestelde bestemmingsreserve voor de bibliotheek.

10. Fusering lokale bibliotheekstichting SOBGT in Biblionet Drenthe

De lokale bibliotheekstichting SOBGT Zuidlaren gaat fuseren in Biblionet Drenthe. De eigendommen van deze stichting zijn voor het grootste deel door de gemeente Tynaarlo gesubsidieerd. Conform de

contractuele afspraken vervalt het pand de Middenstraat in Zuidlaren aan de gemeente. Voor het onderhouden en het reguliere beheer van het pand is een structureel budget van iets meer dan € 26.000 benodigd. Deze lasten worden gecompenseerd door inkomsten vanuit de verhuur van het pand.

11. Zorg- en veiligheidshuis Drenthe

Sommige problemen van burgers zijn zo complex dat geen oplossing wordt bereikt in de reguliere processen van zorg en veiligheid. De regisseurs van het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe brengen professionals uit de domeinen zorg, veiligheid en gemeente bij elkaar. Zij dragen oplossingen aan voor gecoördineerde acties. Het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD) is in ontwikkeling. In 2019 is een nieuw samenwerkingsconvenant en privacy protocol ondertekend. Ook is een richting geformuleerd om in 2021 en verder tot een andere verdeling van de gemeentelijke bijdrage te komen. Dit leidt tot een extra structurele last van € 11.600.

12. Ondergrondse afvalcontainers

Bij de afvalinzameling wordt gebruik gemaakt van ondergrondse verzamelcontainers. Deze installaties worden sinds 2014 tot volle tevredenheid van inwoners toegepast op diverse locaties in de gemeente Tynaarlo. Er zijn nog een groot aantal locaties waar we deze verzamelcontainers ook willen aanleggen. Om dit te realiseren is een krediet benodigd van € 350.000. De structurele kapitaallasten van dit krediet bedragen (bij een afschrijvingstermijn van 15 jaar) € 27.708. Deze lasten worden binnen het taakveld afval gedekt.

13. Voorziene bouwkosten scholen

In deze perspectievennota nemen we de voorziene bouwkosten van een aantal scholen op die voortkomen uit het Onderwijshuisvestingsprogramma. Op dit moment is nog geen exacte inschatting te geven van de structurele consequenties. Op basis van de huidige inschatting van de extra bouwkosten heeft dit een structurele last van € 130.000 tot gevolg ter dekking van de kapitaallasten. Het Onderwijshuisvestingsprogramma's (OHP) 2020 en 2021 wordt in het najaar van 2020 tezamen aangeboden aan uw raad.

Niet gehonoreerde collegeambities

In onderstaande tabellen treft u de voorstellen aan voor nieuw beleid dat we graag zouden willen uitvoeren, in lijn met de ambitie van het college, maar die we vooralsnog niet aan de gemeenteraad willen voorleggen om hierover te besluiten, gezien de grote financiële tekorten die we op ons af zien komen. Mogelijk beschikken we ten tijde van de begroting over aanvullende informatie waardoor we tot een heroverweging van deze keuze zouden kunnen komen.

Incidenteel nieuw beleid		2021	2022	2023	2024
1	Motie: De Aanloop Nieuw Laarhof	-27.225	-27.225	-	-
2	Motie: Hartveilig Drenthe	-2.865	-2.865	-2.865	-
3	Cultuurcoaches	-50.000	-	-	-
4	Inclusie: uitw. beleidskader fysieke toegankelijkheid	-28.000	-	-	-
5	Inspraak	-125.000	-	-	-
6	Uitbreiding cultuur	-40.000	-	-	-
7	Natuur- en milieueducatie	-16.000	-	-	-
8	Initiatieven speelvoorzieningen	-20.000	-	-	-
9	Subsidie Plaats de Wereld	-47.000	-	-	-
10 a	Maatschappelijke begeleiding nieuwkomers	-10.000	-	-	-
10 b	Dekking Participatiereserve	10.000	-	-	-
11	Preventief gezondheidsbeleid	-10.000	-	-	-
12	Programma duurzaamheid, mobiliteit	-170.000	-	-	-
	Totaal incidenteel nieuw beleid	-536.090	-30.090	-2.865	-
Structureel nieuw beleid		2021	2022	2023	2024
13	Padelbanen tennisvereniging De Marsch	-	-3.542	-3.542	-3.542
13	Dekking investeringsplanning sport & welzijn	-	3.542	3.542	3.542
14	Leefbaarheidskrediet Westlaren	-	-6.110	-6.110	-6.110
14	Dekking leefbaarheidskrediet Westlaren	-	6.110	6.110	6.110
15	Invasieve plantensoorten	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
16	Biodiversiteit	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
17	Duurzaamheidsmaatregelen 2021-2030	-25.000	-50.000	-75.000	-100.000
	Totaal structureel nieuw beleid	-75.000	-100.000	-125.000	-150.000

1. Motie: De Aanloop Nieuw Laarhof

Bij de begrotingsbehandeling op 05-11-2019 is een motie aangenomen om voor de jaarschijven 2021 en 2022 een bedrag van € 27.225 op te nemen ten behoeve van een subsidie aan De Aanloop in Nieuw Laarhof in Zuidlaren. Dit met als doel de initiatiefnemers de gelegenheid te geven om het bestaansrecht van de voorziening te laten bewijzen.

2. Motie: Hartveilig Drenthe

Uw raad heeft op 21 april 2020 een motie aangenomen waarin voor de jaren 2020 t/m 2023 jaarlijks € 2.865 beschikbaar wordt gesteld om bij te dragen aan een Hartveilig Drenthe. Doel is een dekkend netwerk van AED's en burgerhulpverleners te realiseren en een publiekscampagne op te zetten.

3. Cultuurcoaches

In 2019 en 2020 is extra gepleegd t.a.v. cultuur in de vorm van de functie cultuurcoach. Deze inzet heeft zich gericht op de verbinding van doelgroepen met cultuur, vergelijkbaar met de inzet van de buurtsportcoaches.

4. Inclusie: uitw. beleidskader fysieke toegankelijkheid

Eén van de onderwerpen op de inclusie-agenda is de fysieke toegankelijkheid. In 2019 en 2020 hebben wij hier reeds extra aandacht aan besteed en incidenteel middelen voor beschikbaar gesteld. In 2019 is een groot deel van het budget meegenomen naar 2020. Indien in 2020 wederom middelen overblijven kan bij het opstellen van de najaarsbrief de keuze worden gemaakt om de middelen mee te nemen naar 2021.

5. Inspraak

Eén van de ambities van het college betreft participatie van inwoners. Het beschikbare budget voor 2020 is, mede door de coronacrisis en het uitblijven van (grote) bijeenkomsten, nog ruim. Door nu zorgvuldige keuzes te maken kan bij de najaarsbrief het voorstel worden gedaan om het restantbudget mee te nemen naar 2021. Hierdoor hoeven we in 2021 niet een nieuwe aanvraag voor incidentele middelen te doen.

6. Uitbreiding cultuur

In 2019 en 2020 zijn deze middelen ingezet om een extra impuls aan cultuur te realiseren. Voor het vervolg in 2021 zien wij op dit moment onvoldoende ruimte om nu het besluit te nemen dit voorstel definitief op te nemen in de begroting 2021. Ook voor dit budget zien wij dat de coronacrisis invloed heeft op het aantal culturele projecten dit worden opgestart. Mogelijk worden hierdoor in 2020 middelen niet ingezet die we, middels een voorstel in de najaarsbrief, mee kunnen nemen naar 2021.

7. Natuur- en milieueducatie

In de afgelopen jaren is op 15 basisscholen natuur- en milieueducatie georganiseerd.

8. Initiatieven speelvoorzieningen

Dit extra budget is in de afgelopen 2 jaren ingezet voor het realiseren van initiatieven van inwoners voor nieuwe speelvoorzieningen. Voor de basisinrichting is reeds een structureel budget aanwezig binnen de reguliere begroting.

9. Subsidie Plaats de Wereld

Bij plaats de wereld vinden activiteiten plaats die goed passen in ons sociale beleid. Conform de subsidiering van maatschappelijke activiteiten door andere instanties, zal het college de activiteiten die georganiseerd worden door Plaats de Wereld vanaf 2021, per activiteit beoordelen op de mate waarin ze bijdragen aan het collegebeleid. Afhankelijk van de totale beschikbare middelen voor subsidieverstrekking en de hoeveelheid aanvragen zal ook Plaats de Wereld een aanvraag kunnen doen op deze subsidiegelden. Dat betekent concreet dat we afstappen van een exploitatiesubsidie en gericht activiteiten zullen gaan subsidiëren.

10. Maatschappelijke begeleiding nieuwkomers

Dit extra budget is in 2019/2020 ingezet extra begeleiding voor nieuwkomers te organiseren en de uitvoering van het participatieverklaringstraject uit te voeren. In de nieuwe wet inburgering wordt hier echter ook vorm aan gegeven. Daarmee is dit voorstel voor 2021 niet meer strikt noodzakelijk.

11. Preventief gezondheidsbeleid

In de begroting is een regulier budget beschikbaar om e.e.a. rondom preventief gezondheidsbeleid te organiseren. Voor 2021 stellen wij voor om de acties ten aanzien van preventief gezondheidsbeleid te beperken tot de regulier beschikbare middelen.

12. Programma duurzaamheid, mobiliteit

Eén van de pijlers van het programma duurzaamheid betreft mobiliteit. Waarin aandacht wordt geschonken aan de wijze waarop de mobiliteit verduurzaamd kan worden.

13. Padelbanen tennisvereniging De Marsch

Tennisvereniging de Marsch heeft een subsidieverzoek ingediend t.b.v. de realisatie van twee padelbanen. Padel is een racketsport die lijkt op tennis.

14. Leefbaarheidskrediet Westlaren

Het doel van het leefbaarheidskrediet is om, naast vervanging van verharding en riolering, ook de openbare ruimte rondom de weg toekomstbesteding in te richten (bijv. straatmeubilair, verbetering groen).

15. Invasieve plantensoorten

Er is beleid geschreven rondom invasieve plantensoorten. Wij kiezen er op dit moment voor om niet in 2021 structureel te starten met het beheren van de invasieve plantensoorten, maar dit vooralsnog tot nadere orde uit te stellen.

16. Biodiversiteit

Ook rondom biodiversiteit is beleid geschreven. Ook voor dit onderwerp kiezen wij er op dit moment voor om niet in 2021 structureel te starten met het beheren van de biodiversiteit, maar dit vooralsnog tot nadere orde uit te stellen.

17. Duurzaamheidsmaatregelen 2021-2030

Onderdeel van het programma duurzaamheid is het gedurende een periode van 10 jaar jaarlijks een oplopend structureel budget van € 25.000 beschikbaar te stellen om ambities rondom duurzaamheid vorm te geven. Dit budget loopt in 10 jaar tijd op naar een structureel budget van € 250.000. Hier liggen nog geen concrete plannen onder.

Actualisatie meerjarig investeringsplanning

Investeringsplanning 2021 - 2024						
Taakveld	Omschrijving	Investering 2021	Investering 2022	Investering 2023	Investering 2024	Krediet reeds beschikbaar
Accommodatiebeleid (scholenbouw en sportvoorzieningen)						
<i>Onderwijshuisvesting en sportvoorziening in Zuidlaren</i>						
<i>Jonglaren</i>						
4.2	Onderwijshuisvesting		1.209.684			Ja
4.2	Onderwijshuisvesting		121.507			Ja
4.2	Onderwijshuisvesting			187.104		Ja
2.1	Verkeer en vervoer			150.000		Ja
<i>De Lichtkring</i>						
4.2	Onderwijshuisvesting	911.802				Ja
4.2	Onderwijshuisvesting	79.393				Ja
4.2	Onderwijshuisvesting		356.815			Ja
2.1	Verkeer en vervoer		100.000			Ja
<i>De Schuthoek</i>						
4.2	Onderwijshuisvesting		811.325			Ja
4.2	Onderwijshuisvesting			233.531		Ja
2.1	Verkeer en vervoer			100.000		Ja
<i>De Tol</i>						
4.2	Onderwijshuisvesting	1.453.192				Ja
4.2	Onderwijshuisvesting	219.144				Ja
4.2	Onderwijshuisvesting		520.287			Ja
2.1	Verkeer en vervoer		200.000			Ja

Investeringsplanning 2021 - 2024						
Taakveld	Omschrijving	Investering 2021	Investering 2022	Investering 2023	Investering 2024	Krediet reeds beschikbaar
	<i>Schuilingsoord</i>					
4.2	Onderwijshuisvesting	(Ver)nieuwbouw Schuilingsoord	1.839.731			Ja
4.2	Onderwijshuisvesting	(Ver)nieuwbouw flexibele schil Schuilingsoord	296.481			Ja
4.2	Onderwijshuisvesting	Sloop, asbestverwijdering en boekwaarde Schuilingsoord	621.783			Ja
2.1	Verkeer en vervoer	Infrastructurele werken bij (ver)nieuwbouw Schuilingsoord	200.000			Ja
	<i>de Zuidwester</i>					
4.2	Onderwijshuisvesting	(Ver)nieuwbouw de Zuidwester	1.019.371			Ja
4.2	Onderwijshuisvesting	(Ver)nieuwbouw flexibele schil de Zuidwester	93.894			Ja
4.2	Onderwijshuisvesting	Sloop, asbestverwijdering en boekwaarde de Zuidwester	99.536			Ja
2.1	Verkeer en vervoer	Infrastructurele werken bij (ver)nieuwbouw de Zuidwester	150.000			Ja
	<i>het Stroomdal</i>					
4.2	Onderwijshuisvesting	Sloop, asbestverwijdering en boekwaarde het Stroomdal	96.286			Ja
2.1	Verkeer en vervoer	Infrastructurele werken bij (ver)nieuwbouw het Stroomdal	125.000			Ja
5.2	Sport	Nieuwbouw enkele sporthal en Metaal Wenackers, incl. duurzaamheidsmaatregelen	4.537.711			Ja
5.2	Sport	Nieuwbouw enkele gymzaal Centrum Zuidlaren, incl. duurzaamheidsmaatregelen		809.858		Ja
5.2	Sport	Sloop, asbestverwijdering en boekwaarde Goudenregenlaan	75.000			Ja
5.2	Sport	Sloop, asbestverwijdering en boekwaarde Ludinge	75.000			Ja
5.2	Sport	Sloop, asbestverwijdering en boekwaarde de Zwet	230.799			Ja

Investeringsplanning 2021 - 2024						
Taakveld	Omschrijving	Investering 2021	Investering 2022	Investering 2023	Investering 2024	Krediet reeds beschikbaar
Riolering in combinatie met wegconstructies						
7.2	Riolering		94.000			Ja
7.2	Riolering	2.910.000				Ja
Kunstwerken						
2.1						
2.1	Verkeer en vervoer		535.825			
2.1	Verkeer en vervoer	452.744	535.825			Ja
FWK-plan						
Fietspaden						
2.1						
2.1	Verkeer en vervoer					
2.1	Hoofdweg Eelde - Paterswolde	960.000				Ja
Wegen						
2.1						
2.1	Verkeer en vervoer					
2.1	Hoofdweg Eelde - Paterswolde	1.500.000				Ja

Ontwikkeling begrotingsresultaat

Startpunt van onderstaand overzicht is het resultaat uit de meerjarenbegroting 2020 – 2023. Vervolgens hebben we hierin de besluiten die nadien zijn genomen, de mutaties die voortkomen uit de septembercirculaire 2019, de invloeden vanuit de voorjaarsbrief 2020, en overige besluiten opgenomen.

Overzicht ontwikkeling begrotingsresultaat 2021 - 2024				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024
1 Begrotingsresultaat (begroting 2020)	969.204	1.042.325	1.250.595	1.250.595
Financieel resultaat bij ongewijzigd beleid				
2 Aanpassen prijsindex	-	-	-	-300.000
3 Aanpassing loonindex	-	-	-	-400.000
	-	-	-	-700.000
4 Bijstelling septembercirculaire 2019 (incl. budgetneutrale wijzigingen)	-	-	-	1.194.162
Begrotingsresultaat na verwerking circulaire	969.204	1.042.325	1.250.595	1.744.757
5 Gemeenschappelijke regelingen	-50.605	-80.370	-74.735	-94.905
6 Structurele effecten voorjaarsbrief	-75.483	-75.483	-75.483	-75.483
Begrotingsresultaat incl. bijstellingen	843.116	886.472	1.100.377	1.574.369
7 Structureel nieuw beleid perspectievennota	-11.600	-240.600	-240.600	-240.600
Nieuw begrotingsresultaat	831.516	645.872	859.777	1.333.769
8 Tekort sociaal domein (VJB 2020)	-2.800.000	-3.300.000	-3.300.000	-3.300.000
9 Budgetneutrale mutaties Voorjaarsbrief 2020	-335.638	-335.638	-335.638	-335.638
<i>Totaal tekort sociaal domein</i>	<i>-3.135.638</i>	<i>-3.635.638</i>	<i>-3.635.638</i>	<i>-3.635.638</i>
10 Ombuigingspakket sociaal domein	3.135.638	3.635.638	3.635.638	3.635.638
Realistisch begrotingsresultaat (excl. ombuigingspakket)	-2.304.122	-2.989.766	-2.775.861	-2.301.869
Noemenswaardige PM-posten				
Herverdeling gemeentefonds	PM	PM	PM	PM
Omgevingswet/-visie	PM	PM	PM	PM

Toelichting op voornoemde onderdelen

1. Startpunt van de perspectievennota 2021 is het begrotingsresultaat van de vastgestelde begroting 2020. Dit resultaat is hier vermeld.
2. Voor wat betreft de loon- en prijsindex wordt conform onze financiële uitgangspunten aangesloten bij de percentages die door het Rijk in de septembercirculaire 2019 zijn opgenomen. De loon- en prijsindex van de septembercirculaire 2019 zijn reeds voor de jaarschijven 2021 – 2023 verwerkt in de begroting 2020. Voor de jaarschijf 2024 wordt dit nu ook verwerkt

3. Zie 2.
4. De bijstellingen van de septembercirculaire 2019 zijn reeds verwerkt in de jaarschijven 2021 – 2023. Met deze regel wordt ook het saldo van de mutaties t.b.v. 2024 opgenomen in het begrotingsresultaat van 2024.
5. De bijdrage van de gemeente wordt vastgesteld aan de hand van de begroting van de desbetreffende gemeenschappelijke regeling. In de afgelopen periode zijn de begrotingen 2021 van de GR'en middels een apart voorstel aan uw raad aangeboden. De financiële consequenties zijn in deze regel opgenomen.
6. In deze regel zijn de structurele effecten van de voorjaarsbrief 2020 opgenomen. Voor een inhoudelijke toelichting van de effecten verwijzen wij naar de voorjaarsbrief 2020.
7. Dit betreffen de voorstellen voor structureel nieuw beleid zoals opgenomen in deze perspectievennota.
8. Dit betreft het tekort van het sociaal domein op basis van de verwachtingen zoals opgenomen in de voorjaarsbrief 2020. Dit is de laatste bekende stand op dit moment. Vanaf 2022 vervallen de incidentele middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de jeugd. Hierdoor loopt het tekort op. De toezichthouder, provincie Drenthe, biedt de mogelijkheid om de middelen t.b.v. het dekken van de tekorten voor Jeugd structureel op te nemen, in afwachting van verdere onderzoeken. Omdat hierover geen zekerheid is, zijn deze middelen niet structureel opgenomen in onze doorrekeningen.
9. In de voorjaarsbrief zijn een aantal mutaties opgenomen die binnen het sociaal domein worden gedekt. Deze regel geeft de totaalstelling van die voorstellen weer. Voor een inhoudelijke toelichting verwijzen we naar de voorjaarsbrief 2020.
10. Tegenover de tekorten staat een ombuigingspakket sociaal domein (waaronder het maatregelenpakket) om te voldoen aan het uitgangspunt van budgetneutraliteit.

Momenteel kennen wij diverse pm-posten die nog een plek moeten krijgen in de begroting. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de financiële effecten van de implementatie van de omgevingswet. Ook de consequenties van de herijking van het gemeentefonds zijn op dit moment nog niet inzichtelijk en zijn een pm-post binnen de begroting. In aanloop naar de begroting 2021 werken wij, zoals aangekondigd, aan het zoveel mogelijk invullen van de pm-posten.

Financiële uitgangspunten

Algemeen

We schrijven de begroting 2021 - 2024 op basis van de uitgangspunten die er zijn voor bestaand beleid en die in deze perspectievennota zijn opgenomen. Zie hiervoor onderstaande uitwerking. De uitgangspunten sluiten zoveel mogelijk aan bij de uitgangspunten van voorgaande jaren. Vanwege de onzekere tijden kan het zijn dat een aantal uitgangspunten niet realiseerbaar zijn voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2021 – 2024. Indien de daadwerkelijk gehanteerde uitgangspunten afwijken van de uitgangspunten zoals opgenomen in dit hoofdstuk, dan wordt u daarover apart geïnformeerd in de begroting 2021. Om te kunnen komen tot een financiële tussenstand zijn we nu uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Incidentele mee- en tegenvallers die gedurende het jaar kunnen ontstaan en die geen directe bestemming hebben voegen we toe, of onttrekken we aan de Algemene Reserve Grote Investerings (ARGI);
- Geen nieuw beleid zonder financiële dekking, waarbij structurele lasten worden gedekt door structurele baten;
- Er is sprake van structureel en reëel begrotingsevenwicht, conform de eisen die door de toezichthouder (provincie) aan de (meerjaren)begroting worden gesteld;
- De reservepositie moet ons voldoende weerstandsvermogen garanderen en aan het einde van de huidige bestuursperiode voldoende ruimte bieden aan een nieuw bestuur om keuzes te maken;
- De prijsindex 2021 en verder voor kosten, overgedragen budgetten en voor subsidies aan derden stellen we vast conform de prijsindexeringen per jaarschijf zoals opgenomen in de tabel 'indexeringen'. Deze percentages zijn conform de prijsindex die door het rijk in de septembercirculaire 2019 zijn opgenomen. Deze percentages sluiten aan bij de gehanteerde percentages van de begroting 2020. Bij het opmaken van de begroting 2021 wordt de indexering bijgesteld naar de percentages zoals opgenomen in de – nog te verschijnen – septembercirculaire 2020.
- Ten aanzien van mutaties in de algemene uitkering worden alleen mutaties in decentralisatie- en integratie-uitkeringen budgettair neutraal verwerkt. Hierbij wordt de uitkering in principe taakstellend voor de taak opgenomen. Voor overige wijzigingen in de algemene uitkering die het gevolg zijn van taakmutaties geldt dat deze als mutatie van de algemene uitkering (algemene dekkingsmiddelen) worden opgenomen;
- Voor het bepalen van de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds wordt het advies van het rijk overgenomen waarbij een raming wordt opgenomen die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond.
- De budgetten die als gevolg van de transities in het sociaal domein naar gemeenten toekomen (in het kader van Participatiewet, Jeugdhulp en Begeleiding) zijn vanaf 2015 opgenomen in de begroting. Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat de lasten taakstellend op datzelfde niveau zijn opgenomen. Dat wil zeggen dat we de financiële effecten budgettair neutraal opgenomen hebben in de begrotingen vanaf 2015. Dit sluit aan bij het pakket aan maatregelen om de uitgaven binnen het sociaal domein beheersbaar te maken en aan te sluiten bij het beleid.
- Daar plaatst het college wel de kanttekening bij dat indien het gaat om nieuwe taken, waarvoor de Rijksoverheid geen adequate middelen beschikbaar stelt, onze gemeente deze opgedragen werkzaamheden slechts dan kan uitvoeren indien er een passende dekking gevonden wordt in het schrappen van niet-verplichte taken, dus nieuw voor oud, ofwel extra middelen beschikbaar gesteld door de raad.
- We hanteren de genoemde indexeringen zoals opgenomen in de tabel Indexeringen;
- De volgende uitgangspunten hanteren we voor de belastingen en heffingen:

Omschrijving:	Uitgangspunt 2021 en verder:
OZB	Trendmatige aanpassing van 2%
OZB niet-woningen eigenaar	Trendmatige aanpassing van 2%
OZB niet-woningen gebruiker	Trendmatige aanpassing van 2%
Forensenbelasting	Trendmatige aanpassing van 2%
Toeristenbelasting	2021 en 2022: € 1,20 op basis van advies recreatieschap
Afvalstoffenheffing	Kostendekkend, met eventueel inzet voorziening
Rioolheffing	Kostendekkend, met eventueel inzet voorziening
Lijkbezorgingsrechten	Tarieven indexeren conform reguliere prijsindexatie van gemeentelijke begroting.
Leges	Toewerken naar kostendekkend, consistent met voorgaande jaren, niet-gemaximeerde, niet-kostendekkende tarieven verhogen met 5%.

Indexeringen

We stellen de meerjarenbegroting op basis van de huidige inzichten en verwachtingen en aannames voor de komende jaren op. De belangrijkste indexeringen en uitgangspunten voor de meerjarenbegroting sommen we hieronder op. In de eerste kolom staat aangegeven wat de indexatie in de begroting 2020 is geweest, in de kolommen daarna geven we aan welke indices tot en met 2024 we voorstellen.

Indexeringen	Opgenomen in begroting 2020	2021	2022	2023	2024
Prijsindex	1,50%	1,70%	1,70%	1,80%	1,80%
Loonkosten (cao, structureel)	2,80%	2,90%	2,50%	2,30%	2,30%
Interne rente	1,25%	1,25%	1,25%	1,25%	1,25%
Rente lang geld op te nemen	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente kort geld op te nemen	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Rente kort geld uit te zetten	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Inflatie en prijsindexen reguliere lasten gemeente

Met ingang van de begroting 2016 wordt voor wat betreft de loon- en prijsindex aangesloten bij de percentages die door het rijk in de meest recente circulaire zijn opgenomen. Dit houdt in dat wij in bovenstaande tabel de percentages uit de septembercirculaire 2019 van het rijk hebben overgenomen. Deze percentages zijn ook opgenomen in de begroting 2020. Bij het opstellen van de begroting 2021 gebruiken we de percentages die het rijk in de septembercirculaire publiceert.

Renteontwikkelingen en treasury

- *Interne rente*

De aanpassingen van de BBV die in zijn gegaan op 1 januari 2017 schrijven precies voor hoe we de interne rente moeten berekenen. Dit weten we pas definitief bij de begroting. Eerste berekeningen geven aan dat het rentepercentage in de richting van de 1,25% gaat;

- *Rente vast geld op te nemen*

In de begroting 2020 is voor de 'rente vast geld op te nemen' een rentepercentage van 2% gehanteerd. Op basis van de inzichten en verwachtingen in de renteontwikkeling stellen we voor dit percentage niet te wijzigen. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe wordt wel rekening gehouden met een risico-opslag;

- *Rente kort geld op te nemen*

In de begroting 2020 is voor de 'rente kort geld op te nemen' een percentage van 1% gehanteerd. Op basis van de inzichten en verwachtingen in de renteontwikkeling stellen we voor dit percentage niet te wijzigen. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe wordt wel rekening gehouden met een risico-opslag;

- *Rente kort geld uit te zetten*

In de begroting 2020 is voor de 'rente kort uit te zetten geld' een percentage van 0% gehanteerd. Het uitzetten van kort geld komt eigenlijk niet meer voor sinds de invoering van het schatkistbankieren. Over middelen die wij aanhouden in de 'schatkist' wordt nagenoeg geen rente ontvangen. We stellen dan ook voor dit percentage niet aan te passen.

Ontwikkeling reservepositie 2020 - 2024

De algemene reserves van de gemeente bestaan uit de Algemene Reserve Calamiteiten (Arca) en de Algemene Reserve Grote Investeringen (Argi). In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reservepositie de komende jaren. Dit wordt gedaan op basis van

Algemene reserve grote investeringen (Argi)

De algemene reserve grote investeringen (Argi) heeft meerdere doelen:

- buffer voor de opvang van risico's;
- buffer voor opvang van tegenvallers in de lopende exploitatie;
- basis voor genereren van renteopbrengsten t.b.v. dekking incidenteel nieuw beleid;
- goed rentmeesterschap t.b.v. de toekomst/nieuw bestuur;
- budget voor het realiseren van wensen.

De Argi is de reserve die wordt gebruikt in directe relatie met de exploitatie. Incidentele meevallers die gedurende het jaar ontstaan worden toegevoegd aan deze reserve en incidentele tegenvallers worden onttrokken. De financiële ruimte in de Argi bepaalt de ruimte die beschikbaar is voor de invulling van incidenteel nieuw beleid. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met de weerstandsratio. Het college streeft naar een risicoafdekking van minimaal 100%.

Geprognostiseerd verloop van de Argi van 1-1-2020 t/m 31-12-2024					
	2020	2021	2022	2023	2024
Stand op 1 januari	5.508.825	5.665.423	6.196.600	7.117.769	8.144.288
<i>Begrotingswijzigingen</i>					
Nr 8. Resultaat voorjaarsbrief 2019	-30.185				
Kapitaallasten dekking uit Argi	-2.806	-12.926	-12.770	-10.125	-10.125
	-32.991	-12.926	-12.770	-10.125	-10.125
<i>Thema: Accommodatiebeleid</i>	700.000	240.477	144.141	136.070	136.070
<i>Thema: Beheer en onderhoud wegen</i>	421.444	368.168	362.421	362.421	362.421
<i>Toevoeging vrijval kapitaallasten algemeen</i>	244.600	336.958	437.377	538.153	538.153
Subtotaal themaboekje en activabeleid	1.366.044	945.603	943.939	1.036.644	1.036.644
Stand op 31 december	6.841.878	6.598.100	7.127.769	8.144.288	9.170.807

Verwachtingen ten aanzien van de reserves

Zoals reeds aangegeven wordt verwacht dat voor de ontwikkeling van een aantal belangrijke thema's onttrekkingen aan de Argi de komende jaren noodzakelijk zijn. Onderstaand wordt inzicht gegeven in de verwachte mutaties op de Argi, zodat een beeld wordt geschetst welke mogelijkheden de Argi biedt voor nieuwe ontwikkelingen.

Stand op 31 december	6.841.878	6.598.100	7.127.769	8.144.288	9.170.807
Verwachtingen mutaties Argi	2020	2021	2022	2023	2024
Verwachte mutaties 2020 en verder					
Thema: Accommodatiebeleid Zuidlaren	-2.436.695				
Resultaten grondexploitaties	pm	pm	pm	pm	pm
Slopen en afboeken 't Punthoes en Bladergroenschool	-1.017.000				
Gereserveerde dekking tekort sociaal domein	-1.000.000				
Afboeken boekwaarde Wijkpost Eelde	-30.000				
Resultaat voorjaarsbrief 2020 (Bijlage 1)	-204.000	-129.000	-10.000		
Resultaat voorjaarsbrief 2020 (Overige voorstellen)	-220.035				
Resultaatsbestemming JR2019	4.857.000				
Incidenteel nieuw beleid (Begroting 2020)	-1.125.725				
Incidenteel nieuw beleid PPN 2021		-272.500			
Verwachte mutaties	-1.176.455	-401.500	-10.000	-	-
Verwachte stand ultimo	5.665.423	6.196.600	7.117.769	8.144.288	9.170.807

Algemene reserve calamiteiten (Arca)

De Arca dient als weerstandsvermogen voor de opvang van de gevolgen van calamiteiten en risico's. In de nota weerstandsvermogen 2014 (raad 7 oktober 2014) is dit beleid verwoord. Per 1 januari 2021 is de stand wat in de Arca beschikbaar is voor risicoafdekking € 7.897.396.

Geprognostiseerd verloop van de Arca van 1-1-2020 t/m 31-12-2024					
	2020	2021	2022	2023	2024
Stand op 1 januari	7.897.396	7.897.396	7.897.396	7.897.396	7.897.396
Stand op 31 december	7.897.396	7.897.396	7.897.396	7.897.396	7.897.396
Geoormerkte gelden					
Geoormerkte gelden grondbedrijf	210.868	210.868	210.868	210.868	210.868
Saldo geoormerkte gelden	210.868	210.868	210.868	210.868	210.868
Beschikbaar voor risicoafdekking	7.686.528	7.686.528	7.686.528	7.686.528	7.686.528

Ontwikkeling van het weerstandsvermogen

Hieronder wordt de ontwikkeling van het weerstandsvermogen weergegeven. Als weerstandsvermogen worden, naast de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien incidenteel, de twee algemene reserves Argi en Arca meegenomen. De standen van de ARGl zijn inclusief de verwachte mutaties.

Verloop weerstandsvermogen	B2021	B2022	B2023	B2024
Bedragen x € 1.000				
Stand ARGl op 31-12	6.197	7.118	8.144	9.171
Stand ARCA op 31-12	7.687	7.687	7.687	7.687
Onvoorzien incidenteel	33	33	33	33
Onbenutte belastingcapaciteit (JR 2019)	3.565	3.565	3.565	3.565
Weerstandscapaciteit	17.481	18.402	19.429	20.455
Benodigde capaciteit (JR2019)	7.259	7.259	7.259	7.259
Ratio	241%	254%	268%	282%